

Гладченко Л.І.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри економіки і міжнародних економічних відносин,

Міжнародний гуманітарний університет (Одеса)

E-mail: babichsn@ukr.net

ПРОЕКТ ПРОГРАМИ ЗАХОДІВ ЩОДО ЛІКВІДАЦІЇ ЗБИТКОВОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Анотація. Розроблена програма для ліквідації збитковості конкретного суб'єкта господарювання — Одеського КХП. Згідно розрахункам бізнес-плану засвоєння нового напрямку діяльності — організації експорту висівок, забезпечив додатковий потік грошових коштів від реалізації, не тільки ліквідує збитковість КХП, але й формує масу прибутку до 0,5 грн. вже на першому році здійснення проекту.

Ключові слова: збитковість, фінансовий результат, нормативний прибуток, економічний прибуток, програма заходів, інвестиції

Постанова проблеми. В сучасній ринковій економіці України цілий ряд підприємств базових галузей радянської економіки опинилися на межі банкрутства у зв'язку із зміною умов для їх функціонування, насамперед зовнішнього середовища. Так, у плановій економіці всі комбінати хлібопродуктів були забезпечені трьохмісячним запасом зерна (сировини) за системою державного матеріально-технічного постачання. До того ж всі зернові ресурси були монополією держави в обличчі спочатку Міністерства заготівлі, а потім Міністерства хлібопродуктів, до складу якого входила і розгорнута та потужна система елеваторно-складського господарства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. За офіційними даними державного статистичного управління та податкової інспекції в Україні функціонує понад 40 % збиткових суб'єктів господарювання.

Не вирішені частини загальних проблем. З ривалом державної системи формування і постачання зерновими ресурсами підприємств, що виробляють борошно, крупи (манку), на межі банкрутства опинився і Одеський комбінат хлібопродуктів, який сьогодні має статус дочірнього підприємства (ДП) ДАК «Хліб України», «Одеський комбінат хлібопродуктів».

Одеський КХП є, а точніше був, одним з провідних підприємств галузі хлібопродуктів півдня України. Напрямок діяльності комбінату складали: виробництво хлібопекарського і макаронного борошна, манної крупи і висівок, а також оптова торгівля продовольчими крупами. Млинзавод КХП був заснованим ще у 1844 році Торговим домом «Еммануїл Вейнштейн і Сини», при проектуванні якого були враховані географічні особливості розташування Одеси на місці сполучення морських і сухопутних шляхів. І тому був побудований один з найбільших млинзаводів півдня Російської імперії. Після неодноразових реконструкцій млин перетворився

на архітектурну пам'ятку оригінальної конструкції з червоної цегли. У шестиповерховій будівлі млина розташовано дві самостійні секції:

— секція другосортного хлібопекарського помелу потужністю 335 тонн переробки пшениці за добу;

— секція третьосортного макаронного помелу твердої або м'якої високо склоподібної пшениці потужністю 250 тонн переробки пшениці за добу.

Проте, сьогодні виробництво муки стало для Одеського КХП практично випадковим заняттям: виробнича потужність у 2007 році була використана лише на 4,3%, у 2008 році — на 13,4%, а у 2009 році — на 5%.

Означена тенденція обсягів виробництва, навіть без додаткових розрахунків, свідчить про знаходження економіки Одеського КХП в критичній зоні — зоні збитковості, тобто не досягнув обсягу виробництва, який вже гарантує «точку беззбитковості». На тлі зниження обсягів виробництва показник «Витрати на 1 грн. вартості реалізованої продукції» перевищує її (одну гривню) на 0,20 — 0,30 грн, формуючи фінансовий результат для форми №2 «Звіт про фінансові результати» не по рядку прибуток, а по рядку збитки від 300,0 до 800,0 тис. грн. залежно від рівня використання виробничої потужності.

Мета (ціль) дослідження і статті. Чинна ситуація, що склалася з виробничо-господарською діяльністю Одеського КХП передумовила появу потреби у розробці цілеспрямованої програми на ліквідацію збитковості комбінату хлібопродуктів. Методологічними ж засадами програм такого призначення, на наш погляд, завжди є пошук та засвоєння нових видів продукції і суміжних видів діяльності. Головним критерієм продукції, що може бути рекомендована для засвоєння, стає здатність продукції завдяки своїм особливостям споживання створювати, тобто приносити підприємству не тільки нормальний прибуток, але й бути джерелом економічного прибутку [1, с. 567].

Основні результати дослідження. Моніторинг міжнародного ринку зерна та продуктів його переробки показав, що прогресивної динаміки набуває попит на висівки гранульовані. Гранульовані висівки краще зберігаються, зручніше не тільки при транспортуванні, але значно ефективніше при споживанні.

Саме тому ідея проекту монтажу лінії для гранулювання висівок власного виробництва і тих висівок, що поступають від інших виробників висівок (і засновників експортних партій), стане джерелом

економічного прибутку і буде працювати на підвищення конкурентоспроможності Одеського КХП.

Розробка бізнес-плану побудови лінії по гранулюванню висівок показала, що ціна реалізації проекту в 100 тис. умовних одиниць дає можливість довести вже у 2011 році потужність КХП по гранулюванню висівок до 6 тонн за годину. Обов'язкова складова проекту - накопичення і формування експортних партій висівок, що поступають з різних регіонів України, - забезпечує доведення обсягів відвантаження експортних партій до 10 тис. тонн за рік. Розрахунки інвестиційної привабливості проекту показали, що означені обсяги виробництва, формування та відвантаження експортних партій здатні забезпечити окупність проекту до трьох років [2, с. 212-214].

Показник «Витрати на 1 грн. вартості реалізованої продукції» не тільки знижується на 0,32 грн. (25%), але і стає менше однієї гривні на 0,05 грн., тобто починається формування потоку прибутку. За перший рік впровадження проекту формується прибуток у масі до 0,5 млн. грн. (425,0 тис. грн.). В систематизованому вигляді прогресивна тенденція основних та узагальнюючих фінансових показників роботи Одеського КХП після впровадження нового напрямку діяльності подана у таблиці.

Обґрунтування доцільності впровадження на Одеському КХП проекту по організації експорту висівок до країн Європи і Північної Африки треба доповнити ще і наступними організаційними передумовами, які фактично вже є чинними:

1. ДП «Одеський КХП» граничить з Дочірнім підприємством «Одеський портовий елеватор» і ТОВ «Укрелеваторпром», які, маючи в своєму розпорядженні власні причали і відвантажувальні комплекси, здатні забезпечити розвантаження суднових партій гранульованих висівок;

2. При прийманні висівок із залізничного транспорту можна буде використовувати ще 2 незадіяних точки прийому зерна із залізничного транспорту

і транспортерну галерею, що пов'язує комбінат з Одеським портовим елеватором.

3. Наявність незадіяних силосних ємкостей для одноразового зберігання 2,0 тис. тонн висівок (у зв'язку із слабким завантаженням млина) приверне клієнтів з Одеської області з віддалених областей України.

4. Одеський портовий елеватор в змозі відвантажити на морські судна підготовлені партії гранульованих висівок при продуктивності маршрутів 500 тонн в годину, а продуктивність відвантаження ТОВ «Укрелеваторпром» складає 1000 тонн за годину.

Кооперація підприємств дозволить здійснювати одночасну підготовку і вантаження партій висівок на декілька суден одночасно, що збільшить сумарну пропускну спроможність комплексу по відвантаженню в 2-3 рази.

Застосування вже існуючих комунікацій і об'єктів інженерної інфраструктури значно понизить вартість будівництва і експлуатації нової лінії для гранулювання висівок. Принципова домовленість між керівництвом означених підприємств про корпорацію у означеному напрямку експортної діяльності стане гарантом здійсненності проекту.

Перелічені організаційні складові проекту та корпоративно-управлінські рішення забезпечують мінімізацію економічних ризиків, які завжди супроводжують бажання одержати економічний прибуток [3, с. 331, 339, 374]. Загальновідомо, що без інвестицій не можна вступити у галузь нових видів продукції (або послуг) і відповідно одержувати економічний прибуток [1, с. 568].

Саме спрага одержання економічного прибутку і спонукає підприємця до різних інноваційних дій з залученням інвестицій. Отож, економічний прибуток і є механізмом «переливання» капіталів і переструктуризації національної економіки. Проте, все це не про вітчизняні підприємства і економіку України, господарсько-законодавчий механізм якої дозволяє існувати та продовжувати життя збитковим і по суті давно збанкрутілим підприємствам.

Таблиця

Основні показники роботи Одеського комбінату хлібопродуктів до і після засвоєння нового напрямку діяльності

Найменування показників	2009 р.	Проект	Відхилення	
			од.	%
Всього мука-крупа, тонн	17436,2	17436,2	—	—
Висівки гранульовані, тонн	—	10000	10000	
Прибуток (+), збитки (—), тис. грн.	— 726,3	+425	1151,3	—
Виручка від реалізації, тис. грн.	4751,7	8763,5	3711,8	78,1
Оборотні кошти, тис. грн.	2310,4	2498,1	187,7	8,1
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів, раз	2,1	3,5	1,4	67,1
Витрати на 1 грн. вартості продукції, тис. грн.	1,27	0,95	— 0,32	25,1
Рентабельність виробництва, %	Збитковість	2,3	2,3	-
Рентабельність продукції, %	Збитковість	5,1	5,1	-

Література

1. Макконелл К. Р., Брю С. К. Экономис: принципы, проблемы и политика / Пер. с англ. 11-го изд. — К.: Ха Гар, 2000. — 785 с.
2. Бізнес-план диверсифікації діяльності підприємства. — В кн.: Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: навч. посібник. — Вид. 2-ге, доп. / С. Ф. Покропивний, С. М. Соболев, Г. О. Швиданенко, О. Г. Дерев'янка. — К.: КНЕУ, 2002. — С. 212-214.
3. Лук'янова В. В., Головач Т. В. Економічний ризик: навч. посіб. — К.: Академвидав, 2007. — 464 с.

Гладченко Л. И. Проект программы мероприятий по ликвидации убыточности субъекта хозяйствования

Аннотация. Разработана программа для ликвидации убыточности конкретного субъекта хозяйствования — Одесского КХП. Согласно расчетам бизнес-плана освоение нового направления деятельности — организации экспорта отруби, обеспечил дополнительный поток денежных средств от реализации, не только ликвидирует убыточность КХП,

но и формирует массу прибыли до 0,5 млн. грн. уже на первом году внедрения проекта.

Ключевые слова: убыточность, финансовый результат, нормальная прибыль, экономическая прибыль, программа мероприятий, инвестиции.

Gladchenko L.I. Draft programme of measures to eliminate unprofitability business entity

Summary. The program to eliminate the unprofitable activity of a specific business entity, the Odessa bakeries plant, was developed. According to the calculations of the business plan the introduction of a new way of activity, the organization of the export of bran, providing additional cash flow from sales, not only eliminates the losses of the Odessa BP, but also generates lots of profit up to 0,5 mln. hrn. already in the first year of the project.

Key words: unprofitable, financial result, normal profit, economic profit, the program of actions, investments.